ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 14

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1934 ROKU

POCIĄG - WYSTAWA WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Dążąc do rozszerzenia pojemności rynku wewnętrznego, do skierowania propagandy wytwórczości własnej na tory realne, Centralne Towarzystwo Popierania Wytwórczości Krajowej uruchamia pociąg-wystawę wytwórczości krajowej.

Pociąg-wystawa, który na naszym gruncie jest zupełną nowością, zagranicą posiada już pewne tradycje. Pociągi-wystawy kursowały dotychczas we Francji, Belgji, Holandji, Jugosławji, na Łotwie, a ostatnio w Szwajcarji. Wszędzie wyniki zastosowania tego najnowszego środka propagandy wytwórczości własnej były nadspodziewane: tłumy zwiedzających, wybitny wzrost zainteresowań produkcją rodzimą i zwiększenie popytu wyrobów krajowych na rynku wewnętrznym.

Pociąg-wystawa wytwórczości polskiej, w ujęciu Centralnego Towarzystwa, ma poważne i szeroko zakreślone zadanie — zarówno ogólno-społeczne, jak i praktyczne.

Pociąg-wystawa zapozna przedewszystkiem szeroki ogół społeczeństwa z dorobkiem i stanem obecnym wytwórczości krajowej, zwalczając tą drogą uprzedzenie konsumenta polskiego do wyrobów własnych. Pociąg-wystawa obejmie akcję społeczną zwalczania przemytu, zainteresuje i wciągnie do konkretnej pracy w zakresie zwiększenia popytu wyrobów wytwórczości polskiej szeroki ogół społeczeństwa, specjalnie zaś młodzież szkolną.

Pociąg-wystawa stworzy dla producentów polskich warunki łatwej, oszczędnej, a bardzo wydajnej reklamy, którą objęte będzie terytorjum całego Państwa. Pociąg-wystawa zbliży producenta z kupcem, kupca ze spożywcą, umożliwiając temu ostatniemu zapoznanie się z wytwórczością krajową bez opuszczenia miejsca swego pobytu; dotrze również do mniejszych, oddalonych od ośrodków produkcyjnych miast i miasteczek, gdzie nietylko konsument, ale i kupiec jest mało lub wcale nieobeznany ze źródłami nabycia wyrobów krajowych.

Korzyści handlowo-propagandowe zabezpieczone będą dla poszczególnych wystawców przez: należytą obsługę informacyjną, ustalenie w każdej miejscowości godzin zarezerwowanych dla zwiedzania wystawy przez kupców i rzemieślników, urządzanie w miarę potrzeby w większych ośrodkach specjalnych konferencyj branżowych oraz konferencyj konsumentów z przedstawicielami poszczególnych działów wytwórczości.

Pociąg-wystawa, składający się z 30-tu wagonów (w tem wagon-kino, wagon-elektrownia i t. d.) odwiedzi w pierwszym swym przebiegu około 60 miejscowości Pomorza, Poznańskiego i Górnego Śląska.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów powziął w dn. 16 kwietnia b. r. uchwałę przyjścia z pomocą Centralnemu Towarzystwu w uruchomieniu Pociągu-wystawy. W ten sposób okres żmudnej pracy przygotowawczej tej imprezy propagandy wytwórczości krajowej na rynku wewnętrznym został zakończony.

Wspomniana uchwała Komitetu Ekonomicznego świadczy, że inicjatywa Centralnego Towarzystwa znalazła oficjalne uznanie kierowników polityki gospodarczej Rządu.

Stanowisko Związku Przemysłu Chemicznego, sformułowane w swoim czasie, umożliwiło przedstawienie Komitetowi Ekonomicznemu Ministrów poglądu, że przemysł zorganizowany poprze w miarę swych możliwości inicjatywę Centralnego Towarzystwa zwłaszcza że w obecnym okresie zagadnienie rynku wewnętrznego staje się dominującym problemem naszej polityki gospodarczej.

Zwracamy uwagę wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych, przedewszystkiem tych, którym zależy na przeprowadzeniu propagandy na rynku wewnętrznym — na pożytek wzięcia udziału w Pociągu-wystawie. Bliższych informacyj udziela Centralne Tow. Popierania Wytwórczości Krajowej, Warszawa, Krakowskie Przedmieście 32.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 4 lipca 1934 zmarła ś. p. Marja ze Skłodowskich Curie.

Aczkolwiek nie miała Ona bezpośrednio z przemysłem punktów stycznych, to jednak Jej wiekopomne odkrycia przyczyniły się do tak znacznego posunięcia naprzód nauki chemji i pojmowania otaczających nas zjawisk — że nie mogły pozostać bez wpływu również na zagadnienia techniczne. Przyczyniła się do rozszerzenia horyzontów myśli ludzkiej, wydarła przyrodzie jedną więcej tajemnicę, pogłębiła rozumienie przemian zachodzących w naturze. Data 18 lipca 1898 r. jest początkiem nowej epoki w chemji. Akademja Francuska otrzymuje wówczas memorjał, w którym małżonkowie Curie donoszą o odkryciu polonu. W parę miesięcy potem zawiadamiają o odkryciu radu.

Cały kulturalny świat odczuł głęboko śmierć jednego z największych współczesnych genjuszów.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES ACETYLENOWY

W czasie od 5 do 10 czerwca b. r. odbył się 11-Międzynarodowy Kongres Acetylenowy w Rzymie, w którym brała udział również delegacja polska, składająca się z przedstawicieli sfer naukowych, Polskich Kolei Państw. oraz niektórych przedsiębiorstw chemicznych. Referaty, wygłoszone przez przedstawicieli polskich, wzbudziły duże zainteresowanie; szczególny sukces osiągnęło sprawozdanie o pracach, wykonanych przez firmy: Zakłady Elektro, Gasaccumulator i Perun w zakresie naprawy krzyżownic i spawania styków szyn w torach kolejowych. Na plenarnem posiedzeniu Kongresu wyróżniono specjalnie wyżej wymienione prace i powzięto uchwałę, wzywającą „Office Centrale de la Soudure" w Paryżu do kontynuowania w ścisłem porozumieniu z organizacjami fachowemi poszczególnych krajów — prac nad stosowaniem acetylenu do naprawy powierzchni kolejowej i spawania styków szyn.

Szczególne znaczenie dla kolejnictwa ma opracowany przez pp: płk. Gollinga i inż. Tułacza sposób łączenia szyn zapomocą spawania autogenicznego. Według opinji inżynierów kolejowych, proces ten dał wyniki nadspodziewanie korzystne, tak że stosowaniu go na szerszą skalę nic nie stoi na przeszkodzie. Przez łączenie szyn zapomocą spawania według patentu inż. Tułacza unika się luzów dylatacyjnych na długości 60 m toru; tem samem zapobiega się wstrząsom kół wagonowych, co przyczynia się do spokojnego biegu wagonu oraz do osiągnięcia poważnych oszczędności na szynach i w kosztach eksploatacyjnych.

Dalszym dowodem dużego zainteresowania się pracami, wykonanemi w torach P. K. P. jest fakt, że inżynierowie kolejowi innych państw wyrazili życzenie zobaczenia tych prac w obrębie Dyrekcji Kol. w Katowicach. Przyjazd inżynierów z Niemiec oczekiwany jest w drugiej połowie lipca b. r.

Jest wielką zasługą kompetentnych władz kolejowych, że przez swoje życzliwe ustosunkowanie się do inicjatywy zakładów chemicznych umożliwili urzeczywistnienie nowych pomysłów.

ZEZWOLENIA NA PRZYWÓZ BARWNIKÓW

W związku z uzyskiwaniem zezwoleń na przywóz barwników, Centralna Komisja Przywozowa informuje nas, że począwszy od 1 lipca r. b. wymaga już klasyfikacji zapotrzebowania barwników według 19 grup Schultza. Importerzy obowiązani są przeto wskazywać, jakie mianowicie barwniki według wskazanej międzynarodowej klasyfikacji zamierzają sprowadzać; na wypadek trudności zaklasyfikowania barwnika, wystarczy podanie nazwy handlowej. Cele powyższego żądania są wyłącznie statystyczne, gdyż pozwolenia na przywóz będą nadal wydawane w formie ogólnej, t. j. opiewać będą na „organiczne związki barwiące syntetyczne", według nomenklatury taryfy celnej.

Klasyfikacja barwników, stosownie do tablic Schultza, przedstawia się jak następuje:

Grupa I.	Barwniki nitrozowe
Grupa II.	Barwniki nitrowe
Grupa III.	Barwniki azowe
Grupa IV.	Barwniki stylbenowe
Grupa V.	Barwniki pyrazolonowe
Grupa VI.	Barwniki dwufenylometanowe (ketoniminowe)
Grupa VII.	Barwniki trójfenylometanowe i dwufenylonaftylo-metanowe (trójarylometanowe)
Grupa VIII.	Barwniki ksantogenowe
Grupa IX.	Barwniki akrydynowe
Grupa X.	Barwniki chinolinowe
Grupa XI.	Barwniki tiazolowe (tiobenzenylowe)
Grupa XII.	Indaminy, indoaniliny i indofenole (barwniki chinoniminowe)
Grupa XIII.	Barwniki azinowe
Grupa XIV.	Barwniki oksazinowe
Grupa XV.	Barwniki tiazinowe
Grupa XVI.	Barwniki siarkowe
Grupa XVII.	Barwniki chininowe i ketonowe
Grupa XVIII.	Indygo, tioindygo i inne barwniki indygowe
Grupa XIX.	Czerń anilinowa, czerń dwufenylowa i inne barwniki utlenialne.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem tygodnika „Polska Gospodarcza" ukazał się obszerny tom, obejmujący znowelizowane prawo przemysłowe, oraz szereg przepisów wykonawczych do tego prawa. Zestawienie to sporządzone jest w sposób przejrzysty i ułatwiający korzystanie, zwłaszcza z uwagi na doskonale ułożony skorowidz rzeczowy. Natomiast brak jest prawie zupełnie komentarza do tych postanowień nowego prawa, które dotyczą związków przemysłowych.

Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego wydany został „Mały Rocznik Statystyczny na r. 1934". Jest to książka szczególnie ważna i pożyteczna dla wszystkich, którzy w sposób rozumowy patrzeć chcą na zjawiska gospodarcze świata. Bardzo niska cena wydawnictwa (1 zł.) ułatwia zaopatrzenie się w pożyteczną książkę.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Izba Przemysłowo-Handlowa donosi, że firma „Condeminas & Puig", Barcelona, Via Layetana 30, interesuje się objęciem przedstawicielstw polskich fabryk chemicznych.

W „Informatorze Eksportowym" Nr. 19 z dn. 1 lipca r. b. ogłoszone zostały wiadomości, dotyczące nowej taryfy celnej i nowych przepisów dewizowych w Brazylji, tudzież kontyngentowania węgla drzewnego w Hiszpanji.

Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do zrzeszonych przedsiębiorstw z prośbą o sformułowanie postulatów, dotyczących możliwości eksportowych do Kanady i do Kolumbji.

KRONIKA

Dn. 5 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Przed rozpoczęciem zebrania Zarząd uczcił przez powstanie pamięć Zmarłych: Marji ze Skłodowskich Curie i członka Zarządu Związku, Wacława Zbroskiego.

Posiedzenie Zarządu w całości poświęcone było dyskusji nad projektem nowego statutu Związku, w opracowaniu wyłonionej w swoim czasie przez Zarząd Komisji statutowej.

Ponieważ dyskusja nie została ukończona, przeto dalszy ciąg debaty odbył się na następnem skolei posiedzeniu Zarządu, dn. 12 lipca r. b.

W uznaniu niepospolitych zasług zmarłego członka Prezydjum i Zarządu Związku, Zygmunta Toeplitza, na polu działalności przemysłowej i społecznej — Zarząd Związku postanowił zawiesić podobiznę Zmarłego w sali posiedzeń Związku Przemysłu Chemicznego.

W okresie od dn. 19 do 26 czerwca r. b. odbył się pokaz prac uczniów wydziału chemicznego i ceramicznego Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej w Warszawie. Pokaz zgromadził wiele interesujących prac, zwłaszcza w zakresie schematów aparatury i planów fabryk chemicznych; był szczególnie interesującym dowodem postępów w nauce przyszłych majstrów i techników przemysłu chemicznego.

W uzupełnieniu poprzednich wiadomości o Wystawie w Zagrzebiu, podajemy bliższe szczegóły:

a) *Termin zgłoszeń* do wzięcia udziału w wystawie został przedłużony do *dn. 31.VIII. b. r.*

b) adresować wszelką korespondencję należy: *„Odbor za izložbu III Kongresa Federacije Slovenskich Apotekara", Zagreb, Masarykova ul. 2/I kat. (telefon 65-97).*

c) *organizację i administrację wystawy wzięła na siebie gmina zagrzebska, która też przeprowadzi podział (według zawodów) wystawy i odpowiednią propagandę.*

d) cena dla wystawców za 1 mtr² 100 dinarów do 12 mtr² włącznie niema opustu. (a więc za 12 mtr.² płaci się 1.200 dinarów); powyżej tej przestrzeni — 25% opustu. 20 mtr.² kosztuje 1.800 din. (zamiast 2.000 din.). 40 mtr.² kosztuje np. 3.300 din. zamiast 4.000 din."

Okrąg wojewódzki śląski L. O. P. P. w Katowicach organizuje we wrześniu r. b. (w czasie Chalenge'u) wystawę przeciwlotniczo-gazową. Celem wystawy będzie zestawienie dotychczasowych wyników prac w dziedzinie obrony przeciwlotniczo-gazowej. W związku z powyższem oddział L. O. P. P. zwrócił się do nas z prośbą o zachęcenie fabryk chemicznych do wzięcia udziału w tej wystawie, zwłaszcza ze strony tych przedsiębiorstw, które produkują artykuły chemiczne używane albo do fabrykacji bojowych środków chemicznych, albo do likwidacji skutków walki gazowej.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 54 z dn. 26 czerwca r. b. ukazało się pod poz. 491 Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dn. 24 maja 1934 o barwieniu lodu sztucznego.

Stosownie do przepisów tego Rozporządzenia, lód sztuczny, wprowadzany do sprzedaży i obiegu w celach spożycia, chłodzenia i konserwowania artykułów żywności, oraz stosowany do tych celów — musi być barwiony. Do barwienia lodu używać można wyłącznie tylko eozyny wodnej oraz kocceiny nowej.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 10 lipca r. b.

W Dz. Ust. Nr.59 z dn. 7 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 509 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 12 czerwca 1934 o wierzytelnościach w walutach zagranicznych.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 2 lipca r. b.; przepisy wykonawcze wyda Minister Skarbu i Minister Sprawiedliwości.

ECHA

Prezes Zarządu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, p. Inż. Feliks Wiślicki, ufundował przejściowe nagrody sportowe w formie puharu i wazy, dla zawodników klubu sportowego Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu w pięcioboju kobiecym i dziesięcioboju męskim.

W okresie, gdy na wychowanie fizyczne położony jest wielki nacisk, inicjatywa ustanawiania nagród sportowych w zespołach fabrycznych wydaje nam się niezmiernie celowa i ze wszech miar godna naśladowania.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	420 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,25 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90—100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
*Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1.800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	250 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny	250 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	10 „
„ octowy techn. 30%	80 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	35 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	200 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	175 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa 15,5% N_2	28,00 „
*Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	23,70 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA“, Warszawa, Wolność 9. tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: **Warszawa**, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11